

LÄÄKEHOITO SEURAKUNNAN TOIMINNASSA

- Lääkehoito ei ole este osallistumiselle
- Osallistujan lääkehoidon kannalta on tärkeää, että **kaikki tarvittava tieto** on työntekijöiden käytettävissä. Tiedot **annetaan joko erillisellä lomakkeella tai kirjallisella liitteellä osana osallistumiskorttia** tai muulla tavoin ilmoittautumisen yhteydessä.
- Lääkehoitoon peruskoulutukseltaan kouluttamaton henkilö voi jakaa lääkkeitä asiakas- ja potilaskohtaisiin annoksiin ja antaa lääkkeitä luonnollista tietä eli tabletteina, kapseleina, liuoksina, silmä- ja korvatippoina, voiteina, laastareina ja peräpuikkoina sekä ihon alle pistämisenä.
- Vaativan lääkehoidon esimerkiksi keskushermostoon vaikuttavan lääkehoidon (pkv-lääkkeet) toteuttaminen edellyttää lisäkoulutusta, osaamisen varmistamista ja kirjallista lupaa. Luvan myöntää ainoastaan lääkehoidosta vastaava lääkäri tai hänen valtuuttamansa lääkehoidosta vastaava lääkäri.

- Seurakunnan toiminnassa tapahtuvasta lääkehoidosta tulee tarvittaessa tehdä yksilökohtainen suunnitelma (Sosiaali- ja terveysministeriön vuonna 2023 julkaisema opas Turvallinen lääkehoito)
- Aikuisten, joille on määrätty edunvalvoja ja alaikäisten osallistujien kohdalla huoltaja/edunvalvoja vastaa siitä, että lapsen/nuoren/huollettavan lääkehoidon tarve ja lääkehoidon kannalta kaikki tarvittava tieto on työntekijöiden käytettävissä. Myös toimintaan osallistuvan henkilön tulee olla tietoinen suunnitelmasta (kehitysvaiheensa määrittämässä rajoissa), jotta hän kykenee tuomaan esille lääkkeidensä mahdolliset haitta- tai sivuvaikutukset.
- Mahdollisuuksien mukaan lääkehoitoa toteuttavat siihen koulutetut sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöt, myös sosiaali- ja terveydenhuollon ulkopuolella. **Seurakunnissa tulee kartoittaa lääkehoitoon liittyvät yhteistyömahdollisuudet** paikallisen sosiaali- ja terveydenhuollon kanssa.

Hoidon tarpeen kiireellisyyden mukaan tilanteet voidaan jakaa seuraavasti:

1. Välitöntä hoitoa vaativat
  - a. Anafylaksian (äkillinen, allerginen, shokkityyppinen reaktio) hoito
  - b. Insuliinishokin hoito
  - c. Kouristuksen (kuumekouritukset, epilepsia) hoito
  - d. Astma-ahdistuksen hoito, avaava lääkitys
  - e. Muu mahdollinen välitöntä hoitoa vaativa hoito (esim. tapaturmaan liittyvä kivun hoito)

1. Pitkäaikaissairauden ylläpitohoito osallistujan henkilökohtaisen lääkehoitosuunnitelman mukaan.
2. Mahdolliset muut lääkärin määräämät välttämättömät leirin, retken tai muun toiminnon aikana annettavat lääkkeet

Osallistujan sairauteen ja lääkehoitoon liittyviä tietoja käsitellään ammatillisesti ja huolehditaan siitä, että tieto ei kulkeudu ulkopuolisille.

RESEPTILÄÄKKEET

- Seurakunnan toiminnassa voidaan osallistujalle antaa lääkärin määräämiä reseptilääkkeitä, jotka ovat välttämättömiä leirin tai muun toiminnan aikana.
- Lääkkeen on aina oltava alkuperäispakkauksessa ja siitä on käytävä ilmi annostus.
- Lääkepakkauksen sisällä on hyvä säilyttää pakkausseloste, josta käy selville lääkkeen vaikuttava-aine, tietoa lääkkeen tyypillisistä haittavaikutuksista ja lääkkeen sopivuudesta käytettäväksi yhdessä muiden lääkkeiden kanssa sekä lääkkeen oikea säilytystapa ja käytettävä ennen päivämäärä.
- Lääkehoidosta tulee tarvittaessa tehdä yksilökohtainen suunnitelma, jossa sovitaan myös lääkkeen säilyttämisestä. Lääkehoitosuunnitelmaa säilytetään salassapito-ohjeistusten mukaisesti.

ILMAN RESEPTIÄ SAATAVAT ITSEHOITOLÄÄKKEET

- Itsehoitolääkkeillä tarkoitetaan apteekista ilman reseptiä saatavia lääkkeitä. Näitä ovat mm. äkilliseen särkyyn, kipuun, kuumeeseen ja allergiaoireisiin tarkoitettut käytettävät lääkkeet.
- Seurakunnan toiminnassa voidaan antaa osallistujille itsehoitolääkkeitä vain akuuteissa tilanteissa, joissa esim. kivun tai oireen helpottaminen on välttämätöntä
- Työnantaja/esihenkilö ja/tai osallistujan huoltaja/edunvalvoja määrittelee lääkehoidosta vastaavan työntekijän osaamisen arvioida itsehoitolääkkeen tarpeen. Lääkkeen antamisesta vastaavan työntekijän tulee olla tietoinen lääkkeen soveltuvuudesta osallistujalle ja kyseisen akuutin kivun tai oireen helpottamiseen.
- Itsehoitolääkkeiden antamiseen on pyydettävä lupa osallistujan huoltajalta/edunvalvojalta, mikäli kyseessä on alaikäinen tai edunvalvonnan kautta huollettava osallistuja. Lupa voidaan pyytää jo toimintaan ilmoittautumisen yhteydessä. Ennen lääkkeen antamista suositellaan työntekijän ottavan yhteyttä huoltajaan/edunvalvojaan.
- Lääkehoitoon liittyvissä kysymyksissä neuvoa voi kysyä myös soittamalla päivystävään apteekkiin tai terveysasemalle.

- Aikuisten, joille on määrätty edunvalvoja ja alaikäisen lapsen/nuoren huoltaja/holhooja vastaa siitä, että lääkehoidon tarve ja lääkehoidon kannalta kaikki tarvittava tieto on toiminnon lääkehoidosta vastaavan työntekijän käytettävissä.
- Tarvittaessa laaditaan yksilöllinen lääkehoitosuunnitelma yhteistyössä huoltajien kanssa. Tarvittaessa konsultoidaan myös hoitavaa lääkäriä tai muuta terveydenhuollon ammattilaista
- Lääkkeen antaja vastaa siitä, että hän toimii tehdyn suunnitelman mukaisesti. Lääkkeiden turvallisesta säilyttämisestä sovitaan yhdessä osallistujan, huoltajien ja tarvittaessa myös toimintapaikan henkilökunnan kanssa

Lääkehoitosuunnitelmaan kirjataan:

- mistä sairaudesta tai oireesta on kyse
- milloin lääkehoitoa tai muita hoitotoimenpiteitä tarvitaan
- keiden on tarpeen tietää suunnitelmaan kirjatusta asioista
- missä lääkettä tai hoitotoimenpiteisiin tarvittavia välineitä säilytetään
- miten lääke annetaan tai miten hoitotoimenpiteet suoritetaan
- Kuka lääkkeen antaa tai hoitotoimenpiteen suorittaa
- mitä muita toimenpiteitä kuin lääkkeen antamista tilanne edellyttää
- ensihoidon hälyttäminen
- ilmoittaminen vanhemmille
- mitä oireita seurataan
- muita lääkkeen antamiseen liittyviä toimenpiteitä (esim. verensokerin mittaaminen)
- milloin lääkkeen antamisesta informoidaan huoltajia (esim. kohtausräätöilyksen käyttäminen tai lääkkeen antamisen epäonnistuminen)
- millaista osaamista tarvitaan, kuka kouluttaa, ketä koulutetaan
- miten varmistetaan lääkkeen antajien tai hoitotoimenpiteiden suorittajien riittävä osaaminen
- lääkkeen tai käytetyn välineen hävittäminen
- suunnitelman tarkistaminen

Lähde: Turvallinen lääkehoito : opas lääkehoitosuunnitelman tekemiseen <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-00-8682-4>